

KOMÁROM és VIDÉKE

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik: minden vasárnap a kora reg. órákban.

Előfizetési ár:	
Helyben:	Vidéken:
Egész évre . . . 6 korona	Egész évre . . . 8 K
Fél évre . . . 3 "	Fél évre . . . 4 "
Negyed évre . . . 1:50 "	Negyed évre . . . 2 "
Egyes szám ára 12 fillér.	

HIRDETÉSEKET

jutányosan számítva a kiadóhivatal vesz fel.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 50 fillér. — Minden további szó 4 fillérrel több. — Nyiltéri közlemények jutányos díjazás mellett közöltek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„Pannonia“ könyvkereskedés
Baross-utca 6. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

IV évfolyam.

1907. szeptember ho 8.

58. szám.

A főgymnasium.

Hosszas vajudas, harmincz évig tartó küzdelem erős surlódások és csaknem szakadatlan buzdítás után az ellenséges áramlatok daczára is elérkezett városunk ama kulturintézmény megvalósulásához, a főgymnasium létesítéséhez és felállításához, a mely társadalmunk törekvését képezte. A kulturai haladás és fejlődés terén eljutottunk oda, hogy városunk társadalmának régi törekvése és legfőbb vágya teljesül. Ama nagy hangos dicsőített haladás közepette, a mely városunk polgárságának óriási megterheltetése mellett ment végbe, végre egy oly intézmény felállításához értünk el, a mely örömmel, meglelégedéssel és megnyugvással tölti el mindazokat, a kik a város művelődésének, szellemi fejlődésének, anyagi jólétének és boldogulásának ügyét önzetlenül szívéükön viselték és előmozdítani törekszenek.

Nagy jelentőségű s messze jövőre kiható a csütörtökön megtartott törvényhatósági küzgyülés azon határozata, a mellyel kimondotta a főgymnasium építésének sürgős megkezdését s döntött az építés iránt beadott aján-

latok felett és pedig döntött úgy, hogy eme nagy arányu építkezést a helyi építő ipar támogatásának komoly figyelembe vételével ítélte oda.

Ószinte lelkesedéssel fogadja a főgymnasium felépítésének munkáját mindaz, a ki a közművelődésnek igaz barátja Ezt az örömet nem zavarhatja meg még az sem, hogy még most is vannak, a kik ellenséges indulatokkal fogadják a főgymnasiumot, mert nem az ő szájuk ize szerint történt az eszme megvalósítása s e kultur intézmény megvalósítása nem vág bele az ő számításaik keretébe.

Ha csak röviden pillantunk is be a főgymnasium felállításának történetébe, s visszatekintünk azon küzdelmekre, a melyeket ez intézmény hívei folytattak szomoruan kell tapasztalnunk, hogy azok, a kik oly sokszor akadályokat gördítettek az eszme megtestesülése elé, a kik lanyhaságukkal és késedelmzésükkel nem egyszer odázták el a kérdést s huzták halasztották az ügyet s a felekezetieskedés üszkét is bele vetették, még most is fészkelődnek. Az az irányzat, a mely a szabadelvűség bitortolt czime alatt mindenre rá akarta sütni a maga bélyegét,

a mely a szabadelvű társadalmat úgy igyekezett megalkotni, hogy az csupán céljainak szolgáljon, az az irányzat, a mely az egyéni függetlenség érzetét, az elvek és meggyőződés fenségét sáros lábbal taposta s kiölni igyekezett az emberekből minden más érzést csak a szolgálai meghunyászkodást akarta az emberebbe beoltani, a felvilágosodás hazug szavai alatt tört a felvilágosodás ellen. Ez az irányzat működött politikai és társadalmi életünkben s kiterjesztette működési körét a közügyek minden vonalára, a közművelődési, ipari, kereskedelmi ügyekre s a mikor öblös torokkal tele kiabálta a világot a felvilágosodással, akkor azon jezsuita elvet vallotta: „a cél szentesíti az eszközöket.“ A főgymnasium ügyében is ez az irányzat igyekezett érvényesülni, mert hisz a mikor az eszme megvalósításához közel állottunk s az egész város polgársága lelkesedéssel munkálkodott e kultur intézmény felállítására körül felekezeti szempontokat vetettek a kérdésbe s állami vagy protestáns gymnasium felállítását hangoztatták, hogy ismét elodázzák a Szt. Benedekrend főgymnasium ügyét, de azért nem tettek semmit, csak békét.

„KOMÁROM és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

EMBERVADÁSZAT.

Irta: Zöldi Márton.

— A „KOMÁROM és VIDÉKE“ eredeti tárczája. —

Az áldatlan 1850-ik esztendő márczius havának utolsó napjaiban Kerecsényi Imre volt honvédtüzérhadnagy, ki hónapok óta az Ilkey családnál rejtőzött, menekülni volt kénytelen.

Valaki feljelentette a zsandároknak. Annak a szomorú időnek legnyomorúságosabb, legundorítóbb hajtása a kém volt.

Este hat órakor történt, hogy egy fiatal szabómester Kiss Pál benyitott Ilkeyék nagy fehér házába, mely a város szélén a Kőrös-parton terült el. A tornáczon Ilonával találkozott. Ilkey Péter hajadon leányával.

— Kisasszony, mondotta a fiatal szabómester, azt hiszem ösmer engem?

— Igen, hangzott kissé határozatlanul.

— Én Kiss Pál vagyok, szabómester, nagyon fontos üzenetet hoztam.

— Kinek?

— Az önök ispánjának . . . tetszik érteni?

Kerecsényi Imre mint ispán tartózkodott

Ilkeyéknél, s többnyire a tanyán volt Olyvéd mellett a három Kőrös összefolyásánál.

A fiatal leány félhomályban is látta, hogy Kiss Pál arcát nyugtalanság önti el. A hangja is tompán csengett, mint a megriadt embereké. Megsejtette a veszedelmet. Gyorsan energikusan intézte a kérdést.

— Valami baj fenyegeti az ispánt?

— A legkomolyabb baj, kisasszony. Feljelentették s a zsandárok már talán utban is vannak üldözésére.

— Jézus Mária.

— Kisasszony, mondotta a fiatal szabó itt az imádság nem használ. Meg kell menteni az ispán urat, azért jöttem.

Ilona kezét nyujtotta.

— Köszönöm.

— Arra meg ráértünk . . . Tudom hogy ön a menyasszonya . . . hol van a kedves uraatyja.

— Nincs itthon, csak holnap estére várjuk.

A szabó közelebb lépett.

— Akkor nekünk kell cselekedni . . . Hol van az ispán ur?

— Bent a dohányzóban.

— Annál jobb . . . menjünk hozzá.

Kerecsényi nyugodtan ült a dohány-

zóban, hol két gyertya mellett egy nagy angol ujságot olvasott. Mikor meghallotta, hogy miről van szó, mosolyt erőltetett arczára. Meg akarta menyasszonyát nyugtatni.

— Teringettét, mondotta, ha így áll a dolog, akkor egy házzal odább kell állani.

— Felkelt és Ilona válára tette a kezét.

— Már harmadszor esik meg velem, hogy rejtkehelyemet el kell hagynom. Megtanultam a bujdosás fortélyait. Különbben is zsebemben van a külföldre szóló útlevél. Ne félj, Ilona, itt csak arról van szó, hogy az ember ne veszítsen el egy pillanatot sem. Hamar magamra kapom ezt a jó báránybőr bekecsét.

— A fiatal szabó elébe állt

— Megálljon ispán ur, ezt a bekecsét én veszem magamra.

— Ön?

— Én. A kucsát is. Termetünk meglehetősen egyforma.

— De mi célja annak?

— A fiatal szabó arcán fájdalmas vonás húzódott végig. Tekintetéből, hangjából különös szomorúság áradt.

— Ne kérdezze, mondotta tetován, nekem önt meg kell mentenem, Meg, minden áron, még az életem árán is. Ehhez szük-

lenséget és egyenetlenkedést akartak előidézni.

Már pedig a kultura terén nem szabad a felekezetieskedés szenvedélyét szítani. A kulturális intézményekből mindenkor a felvilágosodás fakad. Nagyon rossz szolgálatot tesznek tehát azok a nemzeti művelődésnek, a kik a hazafias irányu kulturintézetek létesítését ily szempontokból ítélik meg.

Nem akarunk mi ezen megjegyzéseinkkel békétlenséget és egyenetlenséget támasztani, sőt a legnagyobb örömmel vesszük, hogy végre valahára e kérdés megoldást nyert s városunk lakosságának e régi vágya teljesebben meg és városunk egy valóban szép kultur intézménnyel gazdagabb lesz. A Szt. Benedek-rend hazafias működése iránt teljes bizalommal vagyunk a rend történelmi multja bizonyítékul szolgál arra, hogy felvilágosodott hazafias polgárokat fog nevelni az iskola s a nemzeti érzést lelkesedéssel ápolja.

Igaz örömmel töltött el tehát benünket, a mikor a város közönsége a főgymnasium felállítása körül való munkálkodására a csütörtöki közgyűlésen a koronát rá tette még azzal is, hogy teljes komolysággal minden tekintetben a város polgárságának érdekeit szolgálta.

Legyen hát ez a városunk szellemi és anyagi felvirágzásának alapköve.

Hitbizomány és nagybirtok.

Az összefüggés a kivándorlás méreteinek szedületes növekedése s a magyar földterület birtokmegoszlása között már régen ismeretes és teljesen feltárt dolog. S midőn ez az összefüggés most gazdasági testünk könnyen végzetessé válható megbetegedésében csucsosodik ki, könnyen nyulhatunk vissza a régi nagyjaink programtárába

ségem van bekecsre és a kucsára. A zsandárok a nagy füzestől egész a szalontai erdőig engem fognak üldözni... Ön siessen, azalatt menekülni.

— De nem lesz önnek ebből baja?

— Semmi, mindenre gondoltam... Ne huzzuk beszédrel az időt.

Azzal gyorsan magára kapta a báránybőr bekecsét és kucsát.

— Isten önnel, mondotta az üldözött honvédtisztnek és mielőtt még egy kérdést is intézhettek hozzá, elrohant.

Három órával később félhold sugara két zsandár szuronyból csalt ki apró sugarakat a kigyós mizsei országuton. Az egyik zsandár értelmes, magas homloku ember volt, tömött szöke bajusszal. Társa, ki mellette haladt, alacsony zömök férfi volt, degenerált, közömbös arccal, melyből a ferde nagy orr, ijesztően emelkedett ki.

— Bizonyos kérdezte az alacsonyabb zsandár, hogy erre szökött meg?

— Egész bizonyos, válaszolt a másik. A pék látta. Már tegnap óta leselkedik utána.

— Komisz ember az a pék, mondotta a butaképu zsandár.

A másik vállat vont.

mentőgondolatért s akkor rá kell találnunk Deák Ferencz bölcsességei között arra a programpontra is, hogy: a holtkéz birtokszerzése megszorítandó, a hitbizományok pedig megszüntetendők.

A hitbizományokhoz kihatás tekintetében igen hasonlatosak nagybirtokaink azzal a sajátos bérleti rendszerrel, minőhöz hasonlót csak a keleti államok tudnak felmutatni. A fő és albérlők néhol két-háromszoros rétege fekszik rajta a legelső, a földet közvetlenül megművelő paraszt kisbérlet és nyomja azt. Valóban nem csoda, ha a föld hozamából alig képes kielégíteni a fölötté levő bérlőrétegeket s a maga és családja gyarapodására semmije sem marad.

Jól tudjuk, hogy a hitbizományok megszüntetése az egész birtokrendszer-reform kérdés-komplexumának csak a kisebbik része, hogy úgy mondjuk, csak egy kiálló kampó, mintegy foggantyúja a kérdésnek, melybe okvetlen belebotlik annak a keze, a ki a kérdéshez komolyan hozzányúl.

Valaminthogy az ipari termelés fejlődésének a legmagasabb fokán mindig erősebb és nagyobb méretű tőke-konzentrációra vezet, sőt szükségképpen arra vezetnie kell. épügy fel kell tételeznünk ez analógiát a mezőgazdasági termelésre is. És ha mégis van a két termelés (ipari és mezőgazdasági) között eltérés, aminthogy tényleg van, akkor ez az eltérés nem lehet lényegi, a dolog természetében bentrejő, hanem másféle, talán külső okok által előidézett különbség. S e ponton ütközünk a hitbizományokba. Jogilag megrögzített nagy birtoktestek ezek, rendszerint már felállításuknál fogva is objective valamely család díszének fentartására és nem gazdasági erőinek és képességeinek kifejtésére rendeltetvők, subjective is ilyenekül kezeltetvén, mentől kevesebb gonddal, fáradozással, munkával műveltetnek, tehát okvetlen külterjes művelésre kárhoztatvák.

Nagy tőkék ezek, de nem valódi tőke-konzentrációk, mert míg az ipari koncentrált tőkék a legnagyobb arányu gépüzemmel, időnek, anyagnak teljes, tökéletes

— Hát igen, kém, spiczi!... Olyannak is kell lennie.

Nekünk mindenesetre megkönnyítette a munkánkat. Pontosan leírta, hogy milyen báránybőr bekecs és milyen kucsma van rajta. Az idő sokkal hüvösebb, semhogy utközbem levethetné... Azt hiszem, holnap délre már vason kísérik vissza.

Az értelmes arcú zsandár jóslása nem vált be. Ez az ember nem szívesen teljesítette azt a szolgálatot, mit hivatása elébe szabott. Nem törődött volna vele, sőt talán örült volna titkon ha az üldözött honvédtiszt megmenekül, a nélkül, hogy őt, a zsandárt, szolgálati mulasztás terhelte volna. De a szolgálatot szigoruan értelmezte. Már éjjel volt mikor a csorvási csárdást felzörgette... Valószínűnek tetszett, hogy az üldözött ember itt tartja az első pihenőt.

A csárdás sietve nyitott ajtót a hatalom rettegett fegyveres embereinek. Arra a kérdésre, hogy nem volt-e ott estétajt egy báránybőr bekecses és kucsás uri forma ember, sietett a következőt válaszolni:

— Dehogy nem, nincs egy órája sem hogy itt járt. Piritost evett s három félmeszely bort ivott. Egy kis szalonnát is vitt magával az utra.

kihhasználásával, munkamegosztás és munka-egyesítés folytonos tökéletesítése mellett a legszabatosabb gazdaságosság jegyében töltik be nagy feladataikat a fejlődés vonalán, addig a hitbizományokon a termelőmunka oroszlánrésze az esőre és napsugárra hárul.

Ugyanezt a jelleget tüntetik fel nagy birtoktesteink. Ennek megfelelően birtokrendszerünk reformja alatt nem csupán a hitbizományok korlátozását kívánjuk érteni s távolról sem tartanók óhajtandónak azt, hogy nagybirtokok ne legyenek, mert mindez csak reflexe annak a valóban nagy bajnak, hogy az ország területének nagy része, csaknem fele, hitbizományt és nagybirtokot képez, külterjes művelés alatt áll, tehát gazdaságilag tökéletesen kihasználva nincsenek.

Az a kincs, mely itt kihasználatlanul hever, ez a lucrum cessant, mely évről-évre növekszik, az hiányzik ennek a népek s az hajtja tengereken át.

A haza földjében rekedő eme kincs után tulajdonképpen a kisember s a kisbirtokos adózik, mert a nagybirtokok eléggé ki nem használt voltával magyarázható meg csak, hogy a kisbirtok adója, teherviselése aránylag sokkalta nagyobb, mint a nagybirtoké. Alapvető okát kell látnunk ebben a folytonos drágulásnak is, mert a termelés fokozása nem áll arányban a szükségletek növekedésével. Sőt, hogy a munkabérek nem emelhetők jobban, szintén annak tulajdonítható, hogy az erre fordítható értékek a földből ki nem emeltetnek...

Östermelésünk belterjesebb tétele tehát a legelső feladatunk. Azaz: birtokrendszerünket úgy kell átalakítanunk, hogy a haza földjének mind belterjesebb művelésére s a tőkének a mezőgazdaság terén való decentralizálódását avagy koncentrálódását ne akadályozza, mert a gazdasági erők szabad mérközésének kell meghatároznia a birtokformációt, és ott, a hol a kellő képességek és előfeltételek jelen vannak önmagától fog a birtok koncentrálni s a hol az előfeltételek és képességek hiányoznak, decentral-

— Hát arról nem beszélt, faggatta a zsandár, hogy honnan jön és merre igyekszik?

— De igen, válaszolta a csárdás. Elmondta, hogy a bicsei tanyáról jött, amelyik az Ilkey uraságé, hogy ott ispán volt, de most valami baj miatt el kellett gyűnni. Az éjczaka Csabán fog meghálni, ott sok az ösmerőse Emlegetett valami Rolkót...

— Rolkót?

— Igen.

Hajnaltól a két zsandár Csabán volt, hol az ott állomásozó zsandárok segélyével megtalálták Rolkó házáat. Az öreg ur már ébren volt és készséggel adott választ a zsandároknak.

— A Kerecsényi urat keresik? Itt volt Félórája sines, hogy elment... Kocsit kerített és áthajtott Gyulára... Azt mondta, hogy sürgősen kell beszélni Mitvay Sámuel szürszabóval, kinek a fiával együtt szolgált.

Negyedóra mulva a két zsandár forspontos kocsin ült és egy jó óra mulva már ott álltak a Misvay szürszabó udvarán. Az atyamester csodálkozva válaszolt a zsandárok kérdésére.

Hát nem tetszettek vele találkozni a vármegyeháza utcájában... Nincs negyedórája

lódni fog. Így mindenestre harmonikusabban alakulna ki a birtokeloszlás, a mi a szabad tulajdon elvébe ékelt hitbizományi rendszer mellett nem várható. Nem pedig azért, mert a birtokmegkötés jogi szerkezete mentességet biztosít hazánk területe jelentékeny részének azon gazdasági törvény szankciója alól, mely a termelőt a folytonos fejlődésre, a termelés folytonos fokozására, munka, idő és anyag folyton tökéletesebb kihasználására kényszeríti. Ezt a törvényt röviden kapitalizációnak nevezhetjük és szankciója az hogy az ellene vétő termelő pangásnak néz elé és esetleg tönkre jut.

A kapitalizáció nem tűr sztagnálást, a megálás: visszaesés!

Városi közgyűlés.

— A főgymnasium építése. —

Komárom, 1907 szept. 5.

A kultúra és városunk fejlődésének alapkövét tette le a csütörtökön megtartott városi közgyűlésen Komárom törvényhatósági bizottsága. Higgadt komolysággal, a kulturintézmény iránt való lelkesedés által áthatva döntött a főgymnasium felépítésére nézve beadott ajánlatok felett. Szinte ünnepélyes szint öltött a közgyűlés s mindenki át volt hatva annak a nagyjelentőségű alkotásnak fontosságától, a melyet a főgymnasium magában foglal. Érezte mindenki, hogy a messze jövőre kiható s évtizedek óta a város lakosságának leghőbb vágyát képező intézmény létesítéséről van szó.

A bizottsági tagok csaknem teljes számban jelentek meg a közgyűlésen s dokumentálták azt, hogy a kérdésben egyetértés uralkodik közöttük és a város polgársága között. De megmutatta a közgyűlés azt is, hogy ki tud emelkedni abból a rendszérből, a mely eddig a városi alkotásoknál az idegenek istápolásában nyert kifejezést. A közgyűlés nagyon helyesen a helyi építő iparnak nyújtotta az előnyt.

Kálmán Rudolf főispán elfoglaltsága miatt Domány János polgármester nyitotta

meg a rendkívüli közgyűlést, a melynek egyedüli tárgyát a főgymnasium építésére nézve benyújtott ajánlatok feletti határozat hozatal képezte. A polgármester midőn üdvözölte a bizottság tagjait előre bocsátotta, hogy nyári szabadságáról szerencsésen visszaérkezett, ezután röviden ismertette a közgyűlés tárgyát s ezzel áttért a tárgyalásra.

Gaal Gyula dr. tanácsnok előadta, hogy a főgymnasium terveit a belügyminiszter bizonyos észrevételek mellett jóváhagyta s az építésre öt ajánlat érkezett be nevezetesen:

Weil és Szilárd czég	340990 kor.
Grünwald czég	340065 „
Kohl Károly	336545 „
Nagy Mihály és Hajagos Andor komáromi építő mesterek	344221 „
Mikos Nándor	343689 kor.

árban tettek ajánlatot a főgymnasium építésére. A helyi polgármester által a pénzügyi bizottság elé terjesztett ezen ajánlatok egyikét sem fogadta el a bizottság s azt javasolta, hogy műszakilag felülvizsgálva terjessze a főpát elé, s folytasson tárgyalásokat az ajánlattevőkkel.

Weszely Lajos biz. tag. és a h. mérnök tárgyalásokat is folytattak a főpáttal, ez azonban nem fogadta el a költségeket, hanem újabb költségvetés készítését s ennek jóváhagyás végett elébe való terjesztését kívánta továbbá új pályázat kiírását, a mely esetben 1908 év szeptemberig hajlandó VI. osztály számára a székházban helyet adni. Előadta ezután Gaal Gyula dr. hogy a helybeli ajánlattevőkkel is folytatott a hely. polgármester tárgyalást, hogy az építkezést hárman teljesítsék, ebbe azonban Mikos Nándor csak a maga ajánlatával lett volna hajlandó bele menni, így e tárgyalás eredményre nem vezetett. A bizottság egyáltalán nem fogadta el az egyik ajánlatot sem. A mérnöki hivatal ehez képest a terveken illetve költségvetésen módosításokat eszközölt a miáltal mintegy 4400 K. megtakarítást ért el. Hajagos Andor és Nagy Mihály ajánlattevőkkel folyt tárgyalás eredménye az lett, hogy 2 1/2% en

gedményt tettek. A közgyűlés ezután a tanács azon javaslatát fogadta el egyhangulag, hogy az ajánlatok közül egyiket sem fogadja el mert túl magasak s a bánatpénzeket kiadja. A főpát azon kívánságának pedig csak akkor tesz eleget, ha az épületek átadási idejéül 1909 szept. tartó határidőt, s az osztályok fokozatos emelését elfogadja; ha 3 nap alatt erre nem nyilatkozik, az építésre nézve a szerződést Hajagos és Nagy Mihályval köti meg s az azonnali építést rendeli el. Az építés feletti felügyeletre a polgármester elnökelete alatt Weszely Lajos, Boldoghy Gyula és Vági Ferenczet választotta meg a közgyűlés, s ezzel véget ért.

Színház.

Keszler Ede és K. Kápolnay Juliska, az aradi színház tagjainak remek művészete töltötte be a hét szini előadásait, tette fényessé, ragyogóvá a színházi estéket és oly magas fokra emelte a közönség lelkesedését, a melyet csak az igaz művészet iránt való rajongás idézhet elő s az a szeretet, a melylyel közönségünk művész földink iránt viseltetik.

A Keszler-pár magasan kiemelkedő művészete ellentállhatlan varázserővel vonzotta négy előadásán át a közönséget a szinkörbe. Napról-napra zsufolásig megtelt a színház s bizony szűknek bizonyult. Az előadások fénypontja a Keszler-pár művészi játéka volt; a mi oly erővel és fenséggel nyilatkozott meg minden egyes szereplésükben és minden jelenésükben, hogy a közönség őszinte lelkesedéssel, zúgó tapsviharral tüntetett mellettük.

Mezei Béla igazgatónak mindenkor csak elismeréssel adózhatik az igazi művésztért lelkesedő közönségünk, hogy alkalmat nyújt neki a magasabb művészetre.

A hét előadásai különben a következőleg folytak le:

Szombat Henry Bataille 4 felvonásos színmű újdonsága Keszlerék első vendégfeltevével került színre. Az első felvonás bár kissé unalmas, a darabnak mégis óriási sikere volt. A közönség még a zsufolásnál is ugyszolván majdnem jobban megtöltötte a szinkört. A pénztár jóval több pötszékre jogosító jegyet adott el mint a hány szék volt s így nagyon sokan kénytelenek voltak elől, állni. A darab sikerének a legfőbb része K. Kápolnai Juliska játéka volt. Elragadó bájjal és kedvességgel adta hálás szerepét. Keszler Ede játéka is csupa erő, szív és tűz volt. Nagyon jók voltak még Sz. Hervai Erzsé, Pálfi Mariska és Sik Rezső.

Vasárnap 2 előadás volt. D. u. a Vigözvegy ment félhelyárral. Este Keszlerék felléptével az „Ocskai brigadéros”. A szinkör ismét zsufolva volt. Az előadás is fényesen sikerült. Keszlerék ugyszolván tultettek magukon. Keszler oly hévvel adta az Ocskai brigadéros mint ha valóban ő volna a brigadéros s végigélne a szerepét. Felesége hű partnere volt mindenben. Játéka keresetlenül kedves volt s a közönséget számtalanszor zúgó tapsviharra bírta. A darab sikeréhez nagyban hozzájárult Pálfi Mariska, Harmat Zseni, Sik Rezső és Szabó Ferencz kiváló játéka.

Hétfőn Hamlett, Shakspeare e remekműve, került színre Keszler Ede és K. Kápolnay Juliska művészi előadásában. Kesz-

sem, hogy innen elment... Valami sürgős dolga van Kétegyházán, az oláh papnál... az öreg Argyellánál.

A zsandárok délben ott voltak Argyellán tisztelendő urnál, egy patrialkális szakállu öreg papnál, ki nyiltan, egyenesen válaszolt. Hogy láttam-e? Persze hogy láttam. Itt szilvóriumoztunk jó félóraig. Meg is dicsérte a szilvóriumomat. Csak azt aprehendáltam, hogy nem akart ebédre itt maradni.

— Hova ment?

— Sarkadra, a Bajcsy urasághoz...

— Bajcsi, egy vidéki kis földbirtokos, ki nagyot hallott, hosszasan mondta el, hogy az üldözött ispán mikor érkezett és mikor indult el. Ugy tudja, hogy Szalontára ment...

Szalontán is megtalálták nyomát a bekecses, kucsás embernek. Nagyváradon is, egy nappal később Belényesen is... Mindenütt előttük járt, de elfogni nem tudták.

Ez az embervadászat a jóindulatu zsandárt is izgalommal, dühvel, töltötte el. Az

embertelen foglalkozás megfosztotta nemesebb tulajdonaitól. Szitkozódott, káromkodott...

— Ha utolérem, agyonlövöm, mint a kutyát.

De nem érte utol... Az erdélyi határon elenyészett minden nyom... A két zsandár agyonhajszolva elkeseredve tért vissza a kétérti eredménytelen embervadászatból.

Az üldözött szabó egy nappal hamarabb ért vissza. Lelkesség sugárzott az arczáról. Érezte, hogy hőstettet viitt véghez.

Késő este volt, mikor beállított Ilkeyék házába. Átadta a kisasszonynak a kucsát és bekecsét. Hálásan szorongatták a kezét. Az öreg Ilkey megölelte.

— Derék fiu vagy öcsém.

A fiatal szabó nagyot sóhajtott.

— Kénytelen voltam az lenni, monddta szemét lesütve, mert az áruló a feleségem nagybátyja volt, ha elfogták volna, akkor agyonütöttem volna a spilit...

Tankönyvek kötése 20 fillér. feljebb.

ler Hamlet szerepét benső érzellemmel, a művészi felfogás rendkívül finomságával és a jellemzés kidomborításával játszotta meg. A közönség figyelmét teljesen lekötötte. K. Kápolnay Juliska Opheliát remek művészetel mutatta be s játéka bámulatra ragadta a közönséget, a mely elragadtatással és szünni nem akaró tapsal jutalmazta. A nagy művészi erőket igénylő klasszikus mű előadásának többi szereplői bárhogy küzdöttek is, alig tudták magukat bele illeszteni az előadás keretébe.

Kedden bucsuzott el a Kesztyer-pár Bukow a székelyek hóhéra című darabban. Zsufolt házat csinált ez is, noha ebből a jeles művészek sem tudtak nagyobb méretű művészi előadást csinálni.

Szerdán Sogun amerikai operette nagyon kis közönség előtt ment. A darab cselekmény nélkül való s semmi hatást nem ért el az egy fésű dalon kívül. A szereplők közül Ragányi Iza vált ki.

Csütörtökön „Durand és Durand“ M. Ordonean és Waldberque 3 felfonásos szellemes és kacagató bohózata nagyon kis közönség előtt került színre. A fordulatokban és a helyzetek előállításában eléggé gazdags kaczagató bohózat előadása könnyedséggel és összefüggően folyt le. Pálfi Mariska ügyes játékaival megérdemelte a tapsokat, Halmi Kornélia és Harmat Zseni kedvesen játszottak, nemkülönben Sz. Hervai Erzs. A férfi szereplők közül kiválóan játszott Sik Sezsó, a társulat és sokoldalú színésze, jó volt Szalóki Dezső és mint mindig, szépen játszotta meg szerepét Szabó Ferencz. Az előadás sikerrel folyt le.

Pénteken másodszer csaknem üres pad-sorok előtt az előzőhöz hasonló előadásban Sogun ment. Maguk a szereplők sem sokra becsülték a darabot és agyonütötték.

H i r e k.

Utolsó merengés.

Elköttem fekszik egy halom levél:
Mindenjegyik édes titkokat regél:
Éh! mennyi emlék, mennyi gondolat!
Elszava szines boríték alatt.

Előleasom még, — elmerengve rajt,
Gyöngéd kezei... tüzes szem... édes ajk —
Mint hajnal álom, csak emléke él,
Más nem maradt, csak e halom levél.

Egyikben forró, örök érzelem,
Máskiban vágy, epedés végtelen:
S: szemrehányó, az panaszkodók,
Örök hűség! Szívtől szívdig.

Egy némelyikben elszáradt virág,
Ebben nefelejt, ebben csiprus ág!
S: boldogságra, az halálra vár
Sohajt epedve: „Éh! csak jönne már!“

Egyikben csupa fájdalom, panasz,
Régi dal ez, de mindig ugyan az:
A lány szeret, a szíve megszakad, —
Ha, kit szeret, szeretni nem szabad!

Ezt kis menyecske itta rég időn,
Még is szid benne szünyen, rémítőn:
Fogadkozok, hogy soha ráni se néz:
Miert valék oly szerfelótt merész!

Egy kis leányka küldte e papírt,
Ményszepek rajta, Szegény! sára írt,
Mgy esdekel: Mondjam meg igazán:
Mi volt az ok, a miézt elhagyám?

Éh, hát a lepke miézt hűtlen?
Miert csapodás, mért reked szünetlen?
Egyik virágtól más virágra kel,
Csokolja azt, míg ujból mástra lel,
Mit bánja ő, — csak méret adjanak,
Szegény virágok hadd hervadjanak.

Sis bár a gesze: „Ne haggy el, szeress!“
Hűtlen les: pánya, új ével keres,
S hiába kéri: völgy, berek, liget —
Hűtlen a csemely, csokol s eliet,
Bárhogy remeg a fána levele,
A csalfa szellő — csak játéka vele.

S a napugár a himes réteget
Nem futja-e? Nem harag, s hiteget?
Szerelmel ébressz fába — fába fel,
Csokolja éket s csalfán hagyja el,
Hűtlen a sziv is — ki tudná miézt?
Ha bírja ezt, — eped o mássikézt.

Gruman Teréz.

Lovagias ügy vagy pofon.

(A következő nyilatkozatot kaptuk.)

Tekintetes

Mohácsy ügyvéd urnak

Komárom.

Azt hallom, hogy Ön azt a hirt terjeszti hogy a Népszavában megjelent tudósítást én sugalmaztam, és pedig azért mert boszut akartam állani egy *tellegességért* amelyben Zechmeister Sándor részéről közel két esztendeje részem volt. Figyelmeztetem önt, hogy e hír terjesztésével *qualifikálatlan hazugságnak* ül föl, vagy hogy „lovagiasabban“ fejezzem ki magamat az igazságnak egyik, talán legfontosabb oldalát *elhallgatja*. Szíveskedjék tehát tudomásul venni, hogy a két év előtti összetűzésnél kölcsönös tetteges inzulthus volt melynél úgy az *első* mint a *befejező* tettegességet — fölháborítva a hatodmagával vitézkedő Zechmeister pimasz és arrogáns viselkedésétől én követtem el.

Nekem tehát nincs miért bosszút állanom egy olyan inzulthusért, amelyért nyomban elégtételt vettem és pedig minden sürgönyözés, jegyzőkönyvezés és az önök párbajtechnikájához tartozó egyéb nevetséges po-jáczájáték nélkül.

Igazolja ezt az is, hogy Zechmeister Sándor engem másnap Beliczay és Pyber urakkal kihívott, amit mint a lovagiasság komédiájába alaposan beavatott alak aligha tett volna meg, ha *rajta inzulthus nem esett volna*.

Hogy ezt a kihívást Zechmeister később visszavonta és *tövedésnek* minősítette, ez legfőlebb *gyávaságát* vagy *ostobaságát* bizonyítja. Annyit — tapasztalván, hogy önök párbajellenes álláspontunkat nem ismerik — ki kell jelentenem, hogy Zechmeister lovagiaskodására egyáltalán nem reagáltam volna. Azoknak pedig, akik nem férnek a bőrükbe, megüzentetem, hogy ha velünk éppen tengelyt akasztani akarnak, *pofont azt kaphatnak annyit, amennyi rájuk jár, de „lovagias“ elégtételt azt nem*. Leszünk vagy egy néhányan, akik majd kirázzuk a bőrből a csap-székek és uri lebujok léha, garázda alakjait.

Szabados Sándor.

— **Bucsuzás.** Mennyi visszaemlékezés, a mult időknél kedves pillanata, kacagó öröme, jó emléke elevenedik fel emlékeztünkben a bucsuzás alkalmával, s habár nehez is azoktól elválnak a kiket ismertünk, a kiket tisztelni, szeretni és becsülni megtanultunk, a kikhez jó és borús napok emlékei fűznek. Hiszen a mikor messzebb esünk egymástól emlékeink összekapcsolnak még akkor is. Egy virágszál, egy pár jó sor, vagy valamely kedves emlék visszavarázsol bennünket azokba az időkre, a mikor az örömtök és küzdelmek között együtt valánk. Elmulhatik minden, de emlékeink megmaradnak.

Igy vagyunk most is, a mikor színművészetünknek egyik jeles tagja vesz tőlünk bucsút s mi is a szeretet melegével mondunk neki istenhozzádot. Közel harmincz év emlékei ujulnak fel előttünk a midőn *Beczői József* színtársulatunknak e kedves s a művészetnek igazán lelkes apostola utóljára lép fel színpadunkon. *Beczői József* immár 30 éve működik e színikerületben s annyi kedves estét szerzett színház látogató közönségünknek, hogy lehetetlen vissza nem gondolunk azokra. E szorgalmas s a vidék egyik sokoldalú és tehetséges művészenek előadásaiiban valóban mindig gyönyörködni tudunk. Ő ugy szólván mindig itt volt. Bódy, Mándoki, Komjáthy és Somogyi társulatának volt tagja s közönségünknek kedvelt művésze.

Beczői József azonban a szezon utolsó előadásával e kő 12-én *Pásztor Árpádnak* „A harang“ című műében bucsút vesz tőlünk. E bucsuelőadáson bizonyára méltányolni fogja közönségünk az ő művészetét s meg fogja jutalmazni a művészi pályán töltött 30 év munkásságát s azt hisszük a bucsuzó kedves emlékekkel fog visszagondolni az ő hálás közönségére. Mi is igaz szeretettel és szeretsekívánatokkal mondunk neki istenhozzádot.

— **Leszerelt pöttartalékosok.** Pénteken ment végbe a 21 napi fegyvergyakorlatra behívott honvéd pöttartalékosok leszerelése Tatán. Leszerelés után a pót század elszertelt és szeretett parancsnoka, Silbersdorf Ferencz főhadnagy tartott beszédet volt honvédeknek. Megköszönte a katonai szabályzatnak pontosan megfelelő kifogástalan viselkedésüket, jó katonai szolgálataikat. Kifejezte továbbá a századnak a legteljesebb megelégedését. Ugy a volt legénységnek, mint a családtagjaiknak a legjobbakat kívánva fejezte be bucsubeszédjét. A főhadnagy beszédje befejezte után, a leszerelt honvédek percekig tartó falrengető éljenzése tette élénkké az elvénhéd csendes laktanya udvarát. Utánna mindenkinek volt még valami jó kívánsága szeretett főhadnagya részére. Ezután a honvédkönyvek kiosztására került a sor, melynek kézhez vétele után mindenki kisietett az állomásra, hogy mielőbb visszatérhessen övéihez.

Mit igyunk?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas ásványviz** erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit fölülmul **hazánk természetes szénsavas**-vizek királya:

rögtön megszünteti, páratlan **étvágygerjesztő**, használatá **alódi áldás gyomorhajosoknak.**

Kedvelt borviz! — Olcsóbb a szódaviznél! — Midenütt kapható!

Főraktár: A komáromi vendéglősök, korcsmárosok és kávéosok szikvizelőállító gyár szövetkezeténél

a mohai **ÁGNES-FORRÁS.**

Millenniumi nagy érermel
o o o kitüntetve. o o o
Kitűnő asztali, bor- és gyógy-
viz, a **gyomorégést**

— **Tanítónői kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Fábián Ilona okleveles tanítónőt a szobotcai állami népiskolához tanítónővé kinevezte. Őszintén gratulálunk.

— **Esküvő.** Szalay Lajos szegedi vendéglős szeptember 5-én délelőtt fél 12 órakor esküszik örök hűséget Vidák Hermina kisaszonynak, özv. Vidák Lajosné urhölgy szép és kedves leányának.

— **Színház.** A jövő hét csütörtökön zárja be Mezei igazgató a komáromi színház szezont; addig is változatos műsorral kedveskedik közönségünknek. Vasárnap délután félhét órával *Berger Zsiga* kerül színre, a „Kabaretstély“ teljesen új műsorral. Este rendes helyárrakkal „Miliárdos kisasszony“, a már megszokott jó előadásban. Hétfőn Wilde Oszkár *Eszményi férj* című darabjának lesz a bemutatója. Kedden *Madarász* kiváló operette lesz felújítva. Szerdán másodszer megy *Az ördög*. Csütörtökön utolsó előadásul *A harang*, Pásztor Árpád legnagyobb énekes legendája kerül színre, mely alkalommal búcsút vesz Beezkói József a komáromi közönségtől.

— **Az első őszi nap.** A napok óta tartó kánikulai hőséget szerdán minden átmenet nélkül, borongós, esős, hideg őszi nap váltotta fel, melyre megmozdult a zálogház is. Az ott nyaraló őszi kabátok egymásután kerülnek ki belőle és tették meg az első sétát a déli korzón. Kissé gyűrűtlen, kissé szokatlanul érezve magukat a szabad levegőn. Egyszóval a felöltők megjelenése hirdeti, hogy itt az ős, a vénasszonyok nyara. A költők fájdalmas elégtételtől elparentálhatják a nyarat.

— **Ünnepel a magyar posta.** A magyar posta, ez a kitűnő intézmény az idén ünnepli 40 éves önnállóságát. Hazai postánk büszke lehet magára, pontossága, megbízhatósága és majdnem tökéletessége által bátran kiállhat a világ elé. A régi postai szervezet ma már egy hatalmas intézménnyé fejlődött.

— **A lögyakorlatok áldozatai.** Székesfehérvárról jelentik: Nagy szerencsétlenség történt minap a Mezőkomárom és Hidvég közt folyó katonai lögyakorlatoknál. A hat-ezer lépésnyire vivő élelőtények a hidvégi uradalomban dolgozó munkások közé hatoltak s három munkást életveszélyesen megsebesítettek. A munkások másnap sebeikbe behaltak. A gyilkos golyók több igavonó ökröt is találtak, a melyek nyomban kiadták párájukat. A vizsgálatot megindították.

— **Szüreti ünnepély.** A komáromi iparos ifjuság önképző egyesülete f. hó 8-án vasárnap a komáromi dalegyesület összes helyiségeiben (Nádor-u.) saját alapja javára, nagy zártkörű szüreti ünnepélyt rendez. Belépődíj: személyjegy 80 f., családjegy 1 K 60 f. Kezdeté délután 4 órakor. A zenét Lángó Nyári József teljes zenekara szolgáltatja. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Az ünnepély sorrendje: 1. Délután 4 órakor magyar jelmez felvonulás a szüretre. Szüreti játékok. 2. Tekeverseny. 3. Képes levelezőlap-világposta. (A legtöbb képes levelezőlapot nyert hölgy diszes jutalomba részesül.) 4. Nagy konfetti-csata. 5. Tündér-est a kertben. Nagy lampion-korzó. 6. Kabaret előadás, a következő műsorszámokkal: 1. Heténi A. Falk R. Zsúr a Dob utcán, kedélyes bohóság. Előadja Farkas Péter. Leszenszky József cimbalom kísérete mellett. 2. A menyasszony Magánjeienet. Irtai Gabányiné Lenkei Etelka. Előadja; Skrivanek Irénke k. a. 3. Szüreti rigmusok és egyéb kuplék. Előadja Ferenczi József. 7. Tánc.

— **Vége az ideai nagygyakorlatoknak.** Országzserte nagy az öröm katonáéknál. A tegnapi napon, 7-én mindenütt lefújták a nagygyakorlatokat, s így a szabadságos öreg veteránok hazaérkeztek után, a mi legkedvesebb holnap lesz, megkezdik a leszerelést.

— **Szabadkikötők jegyzéke.** Az országban lévő szabad kikötők jegyzéke a helybeli kapitányi hivatalban díjtalanul betekinthező.

— **Tüzelő az állami tisztviselőknél.** A vidéken mindenfelé nagyon tartanak tőle, hogy ott sem lehet majd télire elegendő szemet kapni. Aradon a tisztviselők most mozgalmat indítottak, hogy a kincstár lássa el tisztviselőit fával. A mozgalomból kifolyólag arra kérték Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert, hogy állíttasson föl Aradon és az ország különböző részeiben, a hol kincstári erdők vannak, fatelepeket s ott árusítsák az állami tisztviselők részére a kincstári fát azon az áron, a melyért a bérlők veszik a kincstártól. Ezzel olcsóbbá tenné a kormány a fát, enyhítené némiképpen a tisztviselők helyzetét, elláthatná olcsó fával a hivatalokat, a kincstárt pedig nem terhelné semmi tulkiadás. A miniszter döntését nagy érdeklődés várják.

— **Beiratások a főgimnáziumba.** A beiratások a bencés főgimnáziumban szeptember 2—4 napjain folytak le a következő eredménynyel: I. osztály 75 (ezek közül 5 magántanuló), II. osztály 47, III. osztály 46, IV. osztály 28, V. osztály 22, összesen 218, ami a tavalyi létszámhoz képest 35 létszám emelkedést mutat, ebből az ötödik osztály leszámítása után is 13 a számbeli emelkedés. Az osztályok vezetése a következő tanároknak van bízva: I. Grész Ödön, II. Schurmann Szőrény, III. Högyész Armand, IV. Komonczy Gáspár, V. Vidóczy Asztrik.

— **Mikor kell az ujoncnak bevonulni?** A közös hadügyminiszterium most rendeletet adott ki, mely az ujoncok bevonulására és tényleges szabadságolására vonatkozik. A közös hadsereg ujoncai a rendelet értelmében az idén október 16-án fognak bevonulni. Az egyéves önkétesek, valamint a haditengerészet, a cs. és kir. és a magyar királyi mérnökök ujoncai azonban már október 1-én tartoznak jelentkezni. Az ujoncokat mind behívják. De ha többen volnának, mint amennyire a rendes létszám kiegészítésére szükség van, akkor a fölösleges legénységet nyolc hét alatt kiképzik s a békeleltetéshez mérten szabadságot adják.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A dunántúli református egyházkerület f. hó 29-én Pápan fogják néhai Hegedűs Sándor főgondnok, Körmendy Sándor főjegyző és a főiskola nagy jótevőjének Gondol Gábornak, valamint Darányi Ignác főiskolai örökös tiszteletbeli gondnok arcképét ünnepélyesen leleplezni.

— **Pályázatok a körorvosi állásra.** A kurtakeszi körorvosi állásra az udvari járás főszolgabírája szeptember 17-iki határidővel pályázatot a tatai járás főszolgabírája.

— **A vármegyei könyvtár szaporulata.** Komáromvármegye könyvtárába augusztus hó folyamán a következő könyvadományok érkeztek: A vármegyei közg. bizottságtól 1 kötet, a belügyminiszteriumtól 1 kötet, a budapesti közg. közigazgatási tanfolyamtól 1 kötet, a győri ipar és kereskedelmi kamarától 1 kötet, a Felvidéki Közművelődési Egyesülettől 1 kötet, a siketnémák kaposvári intézetétől 1 füzet, ft. Schnitzer Ármán dr. főrabbi úrtól 1 kötet és 1 füzet, Vajda Ernő úrtól 1 kötet, Meszinger Emil úrtól 1 kötet, a Komáromi Ujság szerkesztőségétől 1 kötet és 3 füzet. A szives adományokért őszinte köszönetét nyilváníti Ghyzzy Dénes alispán.

— **A muzeum gyarapodása.** Augusztus hó folyamán a következő tárgyakkal gyarapodott a vármegyei és városi muzeum: özv. Ördödy Pálné urasszony ő ekszczellenciájától Ghyzzy Kálmán mellszobra, Csermák Hugó gyárigazgató úrtól római oszlopféjezet, Korén József úrtól 4 drb. ujabkori pénz, Székely Antal szövetkezeti titkár úrtól egy régi magyar pénz, Menich János bokodi gyógyszerész úrtól 24 kötet régi könyv. Hálas köszönettel nyugtatja Baranyay Géza, a Muzeum Egyesület igazgatója. Vétel útján egy majolika tál, a Magyar Nemzeti Muzeum néprajzi tára útján egy dunai hajómalom mintája és Baranyay József dr. lapszerkesztő úrtól öt darab aranymosó eszköz került a muzeum tulajdonába.

— **Megnyiták az iskolák.** Az iskolák kapuit megnyitották. Es azokon egy nem várt, jelentékeny mennyiségű áradat vonult be a tantermek üres padosai közé, amely ásitózó ülőhelyek az idén csakhamar megtömődtek és ma úgy néznek ki, mint erősen egymáshoz állított vertfalak. Ugy látszik, hogy egy új nemzedék gondolkodásának az előjele az a szokatlan iskola keresés mely egyrészt dicsőre méltónak is mondható, tekintve azt hogy általában, ma már mindenki, a tudásra akar építeni, de van benne egy más dolog és mely a munka kerülés egerutját kárpargatja amely kísérletezik ott, a hol a tapasztalatlan gyermekek csupa játékból — a száguldó kocsik után futnak, amelyről rendszeresen lemaradni kényszerülnek. Mert hiszen szép volna a közép és iparos osztály jövő nemzedéke azon az alapon, mely az általános műveltséget megszerelve legalább négy osztálylyal kezdhetne egy-egy életpályát, de az még a jelen körülményei között lehetetlen. Különben majd meglátjuk a fejleményeket s annak leszűrődéséből, mindenki levonhatja a tiszta eredményt, azt t. i. a mely már most is mutatkozik hogy az ipar, különösen a kis ipar teljesen tönkre megy, mert már a jelenben is úgy álunk, hogy 8 mesterre esik egy inas.

— **Rendőrök drágasági pótléka.** „Győrtől a rendőrök drágasági pótlékért folyamodtak. Úgyüket a jövő heti közgyűlés tárgyalja. A kérdés különben igen egyszerű és könnyen eldönthető. Van-e olyan drágaság, amihez kevés a javadalmazásuk. Mindenki tudja, hogy van. Nem is valószínű, hogy a kérelmet elutasítanak. De ha a város segíteni akar, ne csináljon fél munkát. Bizonyos, hogy a következő közgyűlésen már megjelentek hasonló kéréssel a hivatalosok, tüzoltók és a többi alkalmazottak s a tárgyalás elől kezdődik, annak végén pedig kiderül, hogy nekik is igazuk van. Intézzék el a szegény emberek ügyét egy határozattal. Eddig a Győri Hirlap. Ehhez mi csak azt fűzzük hozzá, hogy biz a mi rendőreink sovány fizetése mellé is kellene az ideai drágaság mellett egy kis pótlék s hogy csak közbiztonságunknak válna előnyére, ha azt mihamarabb megadva; rendőreinket megszabadítanánk az anyagi gondoktól.

— **Uj nevelőintézet vakok részére.** A negyedfél év előtt elhunyt lovag Wechseltmann egy millió négyszázezer kor. hagyományozott egy vakok tanintézete felállítására, melybe felvesszék az ország bármely vidékére való 8—10 éves vak gyermekeket még pedig valláskülönbség nélkül. A növendékek az intézetben teljesen díjtalanul nyernek ellátást és oktatást sőt ruházatot is és hozzátartozóiknak csak fehérműről kell gondoskodni. A kinek tehát vak gyermeke van és azt az intézetbe fel akarja vétetni, folyamodjon a „lovag Wechseltmann Ignác és neje Neuschloss Zsófia vakok tanintézete“ bizottságához (Budapest VII. Sip-utca 12 sz.). A folyamodványhoz születési, orvosi és himlőoltási bizonyítványt kell mellékelni és szeptember 20-ig beküldeni.

— **Szeszgyár Nemesócsán.** Már régebb óta megindult a mozgalom, hogy Nemesócsán gazdasági szeszgyár létesülhessen. A mint értesültünk a dolog a kedvező elintézés stádiumában van úgy, hogy jövő tavasszal hozzá foghatnak az építkezéshez.

— **A városi alkalmazottak biztosítása.** Az új munkásbiztosítási törvény szerint a városi alkalmazottak nagy részét betegség és baleset ellen biztosítani kell. A biztosítási járulék a jövedelem 2%, amelyből 1%-ot a város levonhat a fizetésből. Ezt azonban egy munkaadó sem szokta tenni. E biztosítási járulék rendkívül magas összegre rug. A város tehát e megterhelés alól úgy kíván szabadulni, hogy maga nyújtja alkalmazottjainak azokat az előnyöket, amiket a munkás-pénztár ad. Vagyis minden alkalmazottjainak ellátásáról és gyógykezeléséről 20-évig a város gondoskodik. Ez értelemben előterjesztést tesznek. Csak hogy nem ám nálunk, hanem Győrben.

— **Meddig szabad a dohányárulás.** A pénzügyminiszterium a dohány elárulására vonatkozólag a következő rendeletet bocsátotta ki: „A nem kizárólagos dohányárusok vasárnapokon és Szt. István napján a főüzletük nyitvatartására megszabott időn túl (vasárnapi munkaszünet törv.) a dohánygyártmányok eladásával is szünetelni tartozik. A kizárólagos dohányárusok (nagyárus is) vasárnap és Szt. István napján délután 3 óráig kötelesek üzletüket nyitva tartani, azon túl az üzletet bezárni és a dohányeladást beosztatni tartoznak.“ E rendeletei mi másodszer közöljük. Először kibocsátása után, most másodszer a rendőrség jóvoltából. Itt megjegyezzük, hogy a rendeletet csak a kisémberekkel tartatják be, amíg márok mibe sem véve, azt vigan szegik. *Mután eddig a rendőrségnek nem volt hivatalos tudomása, nem bolygattuk a kérdést, de most már elvárjuk, hogy azt mindenki pontosan megtartatja.*

— **Műkedvelői előadás.** A banai ifjuság f. hó 1-én, sikerült jótékonycélú műkedvelői előadást rendezett. A multság agilis rendezője ifj. Szabó György volt, a ki ügyes rendezésével, fáradságtalan buzgóságával nagyban előmozdította a multság sikerét. A multság tiszta jövedelme 20 K. 20 fillér volt, mely fele részben a rom. kath. és fele részben az ev. ref. iskola szegénysorsu tanulóinak tankönyvekkel való ellátására fordítatni. Felülfizettek: Zámory György 5 kor. Dr. Fischer Kálmán 4 kor. Kapitány József 3 kor. Edler Kálmán, Traskó Gáspár, Sárközy Kálmán, Nemes Lajos, Szekulesz Géza, Fleischmann Adolf 2—2 kor. Pécsvárad Gyula, Páli Károlyné, Tóth Ferencz, Frimm Miksáné, Szakáll Lajos, N. N. 1—1 kor. Tóth Antal 40 fillér.

— **A régi ötven- és ötforintosok.** A régi ötvenforintos és ötforintos államjegyek utolsó beváltási terminusa is lejárt és ma már azok, a melyeket be nem váltottak, teljesen értéktelenek. Az utolsó beváltásokat szombaton eszközölte az Osztrák Magyar Bank. A múlt évben még mintegy 32.000 darab ötforintos és ugyanennyi ötvenforintos váltottak be, december óta alig váltottak be valamit. — Beváltatlanul maradt összesen 206.499 darab ötforintos és 48.700 darab ötvenforintos, a mi körülbelül 2 és fél millió korona hasznót jelent a bankra nézve.

— **Áthelyezett országos vásár.** A Bicskén szeptember 17—18-ra kitűzött országos vásár f. hó 24—25-én lesz megtartva. — A Bátorkeszi községben szeptember 9—10-re hirdetett országos vásár pedig szeptember 16—17-én tartatik meg.

— **Robbantási gyakorlatok.** Közhírré teszi a rendőrhatalóság, hogy folyó hó 12-ről 13-ára virradó reggelen 3 és 6 óra között a mo. mesteri (Sandberg) erőd közelében az utászászlóalj robbantási gyakorlatokat tart. Erről a lakosság azzal értesítetik, hogy a robbantás idejében a közelfekvő házak ablakai lehetőleg nyitva tartassanak, a közeli lakók pedig lehetőleg fedett helyen tartózkodjanak.

— **Álmatlan tolvaj.** Zsigó Vincze ógyalai napszámra a szerdai nap ráesteledett anélkül, hogy hajléka lett volna. Zsigó busan ballagott a Kossuth-téren, — míg egyszer csak meglátta a Tomanóczy vendéglőt. Itt bement s elbujt az udvaron, hogy valamelyik zugban huzza meg magát éjle. De rossz almai lehettek. Valószínűleg a marokkói kérdés azon pontja, hogy meg-e engedik a németek a francziáknak a hadviselést, nem hagyta aludni. Elég az, hogy éjjel vaczkából felkeve, az udvaron séta köruttra indult. Az első, a mi a szemébe ötlött, egy szép lepedő s pokrócz volt. Körülnézett, felkapta s átakart vele a kerítésen mászni. A háziszolga, a ki hátul a homályban már régóta figyelte, a bucsu nélkül távozni akaró atyafit nyakoncsipte s átadta a rendőrségnek. Innen kihallgatása után esütörtökön át vittek az egyetemig.

— **Hir a pécsi kiállításról.** A verőfényes szép őszi színté kedvesebbé tette az időt a kiállításra. Meg is hosszabbították, október 15-én lesz vége.

— **A kenyér titka.** A Bácskai Hirlapban olvassuk: „Az irodalomban valamikor általános előszeretettel örvendtek az ilyesfajta czimék: a temető rejtelmei, a vasszekerény titka, — ma azonban megváltozott a világ, s megváltozott az irodalom is. Tudjuk, hogy a temetőnek nincsenek rejtelmei, s hogy a vasszekerény titka legföljebb néhány be nem váltott, de könyörtelenül lejárt váltó. — Azt azonban még mindig nem tudjuk, mi van a kenyérben, melyet mindennap eszünk, azaz, hogy a leányiskolák számára megirt háztartástan elmagyarázza, hogy van benne liszt, burgonya, víz, só, — de ez mind csak elmélet. A gyakorlat egészen más. Ma egyik olvasónk egy darab kenyeret hozott be a szerkesztőségbe, melyben egy fertálméter kötélt volt. Igen jó vastag, s meglehetősen erős kötélt. Azt magyarázza meg a polgári leányiskola háztartástan, hogy minek kell a kenyérbe egy ilyen kötél darab s hogy adhat a pekemester egy kiló tizen négy krajczáros kenyérhez ebben a drága világban még egy nagy darab kötelet is?“ — A Bácskában írták ezeket a sorokat, de van némi aktualitásuk nálunk is, a hol a kenyér megvizsgálásakor szintén zavarba jönne a háztartástan. A rendőrség nem jön zavarba. Egyszerűen nem vizsgál kenyeret.

— **Mikor a feleség nem tartozik férjét követni.** A kir. Kuria egy esetből kifolyólag a két alsóbírói ítélet megváltoztatásával kimondta, hogy a nő férjét más világrészbe, a hová az önként tette át lakását, követni nem tartozik s így az Amerikában lakó férj a házassági törvény 77. §-a alapján nem indíthat válókeresetet, mert az asszony a vizsgatérre irányuló bírói meghagyásnak nem tartozik eleget tenni.

— **A pozsonyi sörárpavásár.** Pozsonyból jelentik: „A nyugatmagyarországi gazdasági egyesületek által rendezett sörárpavásár vasárnap délelőtt nyílt meg a kereskedelmi világ és a termelők nagy érdeklődése mellett a Bellevue tágas helyiségében. A nagyszámu budapesti és vidéki kereskedők mellett sokan voltak a vásáron külföldiek is, továbbá a bécsi sörgyárosok szövetségének és a brünni sör és malátagyárosok egyesületének képviselői. A vásár rendezésében résztvett a komáromi gazdasági egyesület is, melynek képviselőjében megjelent a vásáron Kálmán Rudolf főispán elnök és Ágoston Miklós titkár, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter képviselőjével Bartók Béla felügyelőt bízták meg, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőjében Szilassy Zoltán és Czobor Gyula primási jószágfelügyelő, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének képviselőjében Bartal Aurél, mint a vásárt rendező bizottság elnöke, rövid megnyitó beszédében utalt a vásár jelentőségére, majd köszönetet mondott Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek a nyújtott anyagi és erkölcsi támogatásért és Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternek, ki szintén támogatta a vásárt, a rendező bizottság nevében megköszönte Pozsony vármegye és Pozsony város törvényhatóságának a vásár elősegítését. Azután megkezdődött a vásári forgalom, amely már a délelőtti órákban szépen kifejtett. Be volt jelentve a vásárra 1435 vagon sörárpa és ebből egy nagyobb tetel 20 korona 60 filléres áron már a vásár kezdeten talált vásárlót. A legkisebb ár 16 korona 80 fillér volt, de ezen az áron egy tetel kelt el. A vásár végéig több mint nyolcezsáz vagon árpa adatott el. A vásár sikere teljesen kielégítette a rendezőseget. — Különösen Pozsony és Nyitra vármegye termelői jelentek meg szép számmal és jelentékeny készlettel a vásáron.

— **Talált pénz.** F. hó 3-án a város belterületén 10 korona készpénz találtatott. Jogos tulajdonosa a rendőrségnek jelentkezett.

— **Öngyilkosság Tatán.** Nagy életkort elért, beteg ember oltotta ki saját kezével f. hó 5-én a délutáni órákban roszkatag életét: Uzovich Pál arany, ezüst műves. A szerencsétlenhalált ért elaggott iparos 83 évet élt. Egykor szebb napokat látott.

— **Bitang malacz.** Madar községben a napokban egy göndörszörű, 3 hónaposnak látszó malacz bitangágban találtatott. Igazolt tulajdonosa a község előljáróságánál átveheti.

* **Gazdák figyelmébe.** Azok a gazdák, kik saját érdeküket szem előtt tartják, szükségleteiket okvetlenül a Singer Mór W. özv. és fia czégnél Győrött, Tejfeles-u. 1 szám alatt szerzik be. A czég óriási raktárt tart legjobb minőségű zsakokból és ponyvákából és mérsékelt díjak mellett asztagtakaró ponyvákat és zsakokat kölcsön is ad. A kölcsönadott ponyvákat féláron lehet a czégnél beszerezni. Magyar kéve és porziós köteleket jutakötőből 150 czm. hosszú 1000 darabonként 7 kor. 50 fillérért, ugyanazt facsattal 11 koronáért adja. Ugyanazt kenderkötőből 9. — 11. — és 13 koronáért kapható a czégnél.

Felelős szerkesztő: **A lapkiadó tulajdonos.**
Nyomatta a kiadó tulajdonos: Pannónia könyvnyomda

HIRDETÉSEK.

Kérje ingyen

és bérmentve magyar nyelvű, gazdagon illusztrált **nikkelt** jegyzékem 3060-nél több rajzzal, mindennemű **nikkelt** ezüst- és aranyórukat, valamint mindennemű **szolid arany** és ezüst árukat, hangszereket, acél- és bórárúkat stb.-ről eredeti gyári árban.

Nikkel remontoir óra K 3.—
System Roskopf patent óra K 4.—
Svájci eredeti system Roskopf pt. K 5.—
Bejegyzett „Sas Roskopf“ nik. r. K 7.—
Ezüst remontoir óra Glória műv. K 8.40
Ezüst remontoir óra dupla fedél. K 12.50
Ébresztőóra K 2.90. Konyhaóra K 3.—
Schwarzvaldióra K 2.80. Kakuk K 8.50
Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. —
Nincsen kockázat! Becserelés megengedve
vagy a pénz vissza!

KONRAD JÁNOS

cs. és kir. udvari szállító első órágyára
Brüx 1217 szám. (Csehország.)

3 régi szó...

3 új szó...

Altvater

Altvater

Gessler

Gessler

Jägerndorf

Budapest

KALOGÉN
BRÁZAV CÉG SZESZ
FOGKRÉM ÉS LEGJOBB ★★

Asztalos és Redőny üzlet megnyitás.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy magyar-utca 10 szám alatt egy ujonnan berendezett

épület, portál és butor asztalos műhelyt nyitottunk.

Műhelyünkben a legjobb minőségű **Esslinger** féle gördülőfaredőny, önműködő vászonroletták, **Jaluziak** és **napellenzőponyvák** készülnek.

Elvállalunk ezenkívül bármily a szakmába vágó munkát és javítást.

Kiszolgálásunk, pontos, szolid és gyors.

Áraink mérsékelték és olcsók.

Összes munkáinkat jótállás mellett készítjük.

Meltsók testvérek

Komáromi Kálmán és Társa

építő mesterek

sírkőraktára

Temető sor 27. a róm. kath. temető bejáratával szemben.

Dús raktár úgy hazai mint külföldi sírkövekben.

Olcsó árak.

Nagy választék.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. zenekedvelő közönség szives tudomására adni, hogy folyó évi **szeptember 1-től** az „**Iparos Ifjak Egyesületé**“-nek kistermében (Nádor-utcai Ipartestületi házban),

magán zeneiskolát

nyitok.

Melynek czimbalom tanszakára, már most, szeptember **1-15-ig**, naponta 8—12. délután 2—5-ig, lehet beiratkozni, ugy felnöttek, mint gyermekek (8 évtől feljebb) rendelkezésére áll.

A beiratási díj **2** korona. A tandíj egy hónapra **5** kor. Minden tanuló egy új pedálos czimbalmot kap, majdnem ingyen. — Bővebbet az iskolában.

Szives pártfogásért esedez

beszenszky bajos

A vakok orsz. m. kir. tanítóképző intézet. áll. képzett czimbalmos. A komáromi magán zeneisk. vezetője.

Hirdetmény.

A komáromi ker. munkásbiztosító pénztár közgyűlési küldötteinek megválasztása megtörténvén, a pénztár igazgatósági, felügyelő-bizottsági és választott bírósági tagjainak megválasztása czéljából a közgyűlés határidejét folyó **1907. évi szeptember hó 15** napjának délelőtti 1/2 11. órájára a városház nagytermébe kitűzöm, mikorra ugy a helybeli, valamint a vidéki közgyűlési kiküldötteket ezennel meghívom.

Az igazgatóságba 12 rendes és 4 póttag, a felügyelő-bizottságba 6 rendes, a választott bíróságba pedig 20 rendes és 10 póttag, esetleg 40 rendes és 20 póttag lesz választandó, kiknek felét a kiküldött munkaadók saját csoportjukból, másik felét pedig az alkalmazottak kiküldöttjei szintén a maguk csoportjából titkosan választják.

Komárom, 1907. évi szeptember hó 5.

Sárkány Ferencz

r.-főkapitány.

Spitzer Adolf és Társa BUTOR áruháza

Rendkívüli nagy kedvezmények. Szolid készítmények.

Mérsékelt árak.

Kedvező fizetési feltételek.

Komárom,

Kossuth-tér és

Jókai-utca sarok.

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,

ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESÉN KÜLDÜNK ÁRJEGYZEKET ÉS KÖLTSÉGVETEST

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

ÉRTESETÉS.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy bármiféle

CSEREPES MUNKÁT

ugymint ujmunka, javítás és tetőzetek évi jókarban tartását a legjutányosabb ár és jótállás mellett vállalom el.

kegyes pártfogást kér

DROSZT JOZSEF

cserepesmester, Mester-utca 6.

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja

1901. ST. LOUIS Grand Prix.

Külföldi utazáson kerjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdő

Kristály-ásványvizet!

Legyen mindennapi itald!

Természetes hydrokarbonátos ásványvízforrás, mely szénssavval telítettik. Az emésztés elősegítő pompás asztali ital. Vidékre és külföldre díjmentes szállítás. Kerjen árjegyzést a

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalattól Budán.

Varró gépek

Singer

Kayser

Gritzner

Centrál bobbín

Adria karikahajos

varró gépek

részletfizetésre kaphatók

SPITZER ADOLF és Társánál

Kossuth-tér és Jókai-u. sarkán.

Asztalos

szakmába vágó portál épület, és butor munkák elkészítésére ajánlkozik. Javításokat elfogad.

KRAUSZ EMIL

asztalos mester, Komárom, Stark ház.

Olcsó árak! Pontos és szolid kiszolgálással

Makulatur papír
különként

7 kr.-ért kapható a „Pannonia“ könyv- és papír-kereskedésben, Baross-u. 6.

Szélhajtó és göres csilapító**Hódfestvény cseppek**

1884. óta kipróbált **étvágygerjesztő és emésztést** előmozdító háziszser.

Egy üveg ára 1 korona

2 üvegnél kevesebbet nem küldenek. Ára utánvétellel a láda beszámításával 2 korona 50 fillér. Kapható:

Bittner Gyula
gyógyszertárában.

== **Glogguitz** (Alsó Ausztria). ==

Magyar és francia cognac.

Olcsó bevásárlási forrás!

ZANKA EDE

Komárom, Kossuth- (Rozália tér).

1 kg. jó tisztaiüz nyers kávé	kor.	2.20
1 „ finomabb nyers kávé	„	2.40
1 „ finom ceylon kávé	„	3.—
1 „ Cuba kávé	„	3.80
1 „ Arany Jáva kávé	„	3.80
1 „ Mocca kávé	„	3.80
1 „ pörkölt kávé	„	3.20
1 „ süveg cukor) napi árak		
1 „ kocka cukor) mellett		
1 „ finom Suchong tea	kor.	6.—
10 dgr.	„	—80
1 kg. Császár keverék	„	14.—
10 dgr.	„	1.60
1 palack literes finom Cuba rum	„	2.—
1 „ Jamaikai rum	„	3.—

Suchardt csokoládé és csukorkák.

Valódi fehér és vörös borok.

Mindenemű Mautner-féle gazdasági, kerti és virágmagvak.

Ezenkívül mindenféle fűszer áruk legjobb minőségben és jutányos áron kapható.

Vértés és Brázay-féle sósorszesz.

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a t. építő közönséget miszerint elvállalom új épületeknek teljes elkészítését, javításokat, valamint tervek, és költségvetések, készítését, a legjutányosab áráért, *felelőség mellett.*

Az építő közönség b. pártolását kérve maradtam

tisztelettel

Kürthy Lajos

Képesített kőműves mester és építési vállalkozó.
Komárom Viz-utca 16.

Nyomdász tanonc

felvétetik

„Pannonia“ könyvnyomdában.

GODDAM!

Végre egy gyorsan és biztosan ható tyukszemser.

COOK & JOHNSONS

amerikai szabadalmazott

TYUKSZEM-GYÜRÜI

1 darab 20 fill., 6 darab 1 K, postán 20 fill. portó.

Kapható a birodalom minden gyógyszerárában valamint orvosság- és drogeriákban stb.

STEINER HERMANN

Komárom,

Nádor-utca Pick-féle ház

„Otthon“ kávéházzal szemben.

SAJÁT

készítményü férfi, női és gyermek cipők nagy

RAKTARA

Javítások

elfogadtnak.

TAKÁCS-féle gyomorsó

egyedül biztos hatású szer makacs gyomorbajoknál, ára 3 korona. — Nagy jövedelem marad a gazda kezében, ha apró szarvasai elhullását megakadályozza, ezt csak a

BAROMFI-TINKTURA

használatát által éri el, ára 90 fillér. — Kik sörégekben szenvednek, azok használják a

folyékony ecetszappant

amely kitűnő gyógyszernek bizonyult számos esetben K. 1-20

Takács István „Mátyás Király“ gyógytár

CINKOTA. (Budapest mellett.)

Magyar otthon.

Tisztelt olvasó! Ink becses figyelmébe ajánljuk a Budapesten VIII., Főherceg Sándor-utca 30. sz. alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékelt árban elegánsan butorozott, különbejáratú szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoportos jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigorúan családi otthon

Steckenpferd**Liliomtejszappan**

Bergmann & Co. gyárából Dresden és Teschen aJ.E.

a naponként befolyó elismerő levelek szerint a leghathatósabb orvossági szappan, szepők ellen, valamint egy üde arc és rózsás szín elérésére.

Kapható 80 fillért minden patikában;

drogeriában, parfümszappan és borbély-üzletekben.

építési irodámra.

Komárom-Ujváros || Telephon szám Igmándi-ut. || 111.

Teljes tisztelettel

Hajagos Andor

építész és okl. építőmester.